

PARLAMENT DE CATALUNYA

Declaració del Parlament de Catalunya de suport perquè el pessebrisme sigui inscrit en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO

La Universalis Foederatio Praesepistica (Unfoeprae, la Federació Internacional Pessebrista) treballa en la candidatura internacional perquè el pessebrisme sigui declarat patrimoni cultural immaterial de la humanitat per la UNESCO.

El pessebrisme és una manifestació artística i cultural, consolidada com una tradició popular dins el cicle festiu de Nadal a Catalunya. També ha esdevingut l'art de fer el pessebre, que ha evolucionat d'acord amb els contextos socials i culturals de cada època i que transcendeix el fet religiós, amb una activitat promoguda principalment des del moviment associatiu pessebrista, com a comunitat portadora que vetlla per la promoció i salvaguarda d'aquesta tradició.

El terme *pessebre* prové del mot llatí *praeseptum*, referent a l'estable o al lloc on es guarden animals. Aquest concepte fou adoptat per la tradició cristiana, que l'associà al lloc de naixement de Jesús, acompanyat per la Mare de Déu i sant Josep, juntament amb el bou i la mula. Aquesta imatge de l'estable es convertí en un símbol, i el terme *pessebre* es vinculà al conjunt d'aquesta manifestació.

Aquesta iconografia té els orígens en les escultures i pintures presents a esglésies, basíliques i catedrals, les quals serviren com a instruments pedagògics per a transmetre les creences cristianes als fidels.

A Catalunya, la història del pessebrisme es pot dividir en cinc etapes. La primera s'emmarca en les esglésies i en l'expressió de la devoció al naixement de Jesús, com testimonia el pessebre documentat al monestir de Pedralbes cap al 1300, probablement per influència franciscana.

En la segona etapa, el pessebre sortí de l'àmbit eclesiàstic i s'introduí en l'àmbit àulic, en palaus reials i cases benestants de la noblesa. Cap a finals del segle XVI, ja es documentaven pessebres en aquests contextos civils.

La tercera etapa fou quan el pessebre es popularitzà, com fa palès la documentació de la Fira de Santa Llúcia de Barcelona el 1786, una fira per a adquirir-hi figures i materials per a la seva confecció. El 1805, el terme *pessebrisme* aparegué per primera vegada en el *Diario de Barcelona*, i durant el segle XIX destacaren escultors, com els germans Venanci Vallmitjana i Agapit Vallmitjana, Ramon Amadeu i Bernat Verderol, que foren clau en el desenvolupament de les figures.

PARLAMENT DE CATALUNYA

En la quarta etapa, es crearen les primeres entitats pessebristes, sorgides a la segona meitat del segle XIX com a resultat de la Renaixença i del creixement de les associacions recreatives i culturals. La primera entitat nasqué a Barcelona, abans del 1863, perdurà uns deu anys i es refundà el 1921. Al segle XX també es formaren altres entitats pessebristes, com la de Blanes, el 1923; la de Tarragona, el 1928; la de Mataró, el 1935; la de Sabadell, el 1941; la de Terrassa, el 1942, i la de Girona, el 1947, que tingueren un paper fonamental en la preservació de la tradició davant els nous hàbits socials deslocalitzadors que s'estenien. Paral·lelament, l'ús del guix d'escultor, tècnica introduïda per Antoni Moliné i Sibil el 1912, facilità l'expansió del pessebrisme, i s'originà el que es coneix com l'Escola de Barcelona o Escola Catalana de Pessebrisme.

Barcelona fou l'amfitriona del Primer Congrés Pessebrista Internacional el 1952, fonamental en la creació de la *Universalis Foederatio Praeseptica*, organització que actualment agrupa entitats pessebristes de vint-i-un països d'arreu del món.

Avui, en la cinquena etapa, el pessebrisme ha transcendit el caràcter religiós inicial i s'ha integrat plenament en la dimensió cultural com un element sociològic important. El pessebre és vist com una tradició viva, un patrimoni que s'ha transmès d'una manera intergeneracional i que forma part de la identitat col·lectiva de les persones i les comunitats. A Catalunya, durant tot l'any, diversos museus i espais expositius són testimonis permanents i referents en la mostra d'aquesta tradició.

Els valors culturals inherents al pessebrisme inclouen la preservació de la cultura popular, la transmissió d'oficis artesanals, la difusió de coneixements i habilitats, la relació amb la tradició oral i musical, i també la importància de l'associacionisme i la projecció internacional d'aquesta pràctica. A Catalunya, la creació de la Federació Catalana de Pessebristes el 1985, amb una setantena d'associacions i uns disset mil socis, ha estat clau en la seva promoció i difusió.

Així mateix, les famílies continuen preservant figures i elements escènics de generació en generació, i el pessebre és una activitat festiva que s'ha convertit en un preludi de la celebració natalenca per a moltes llars.

El 2020 la *Universalis Foederatio Praeseptica*, en l'assemblea anual celebrada a Aachen (Alemanya), prengué l'acord d'iniciar els tràmits per a la inscripció del pessebrisme en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO.

Per aquests motius, el Parlament de Catalunya expressa el seu suport a la candidatura internacional promoguda per la *Universalis Foederatio Praeseptica* i liderada per Malta, perquè el pessebrisme sigui inscrit en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Mònica Sales de la Cruz
Portaveu del GP Junts

Elena Díaz Torrevejano
Portaveu del GP PSC-Units

Ester Capella i Farré
Portaveu del GP ERC

Juan Fernández Benítez
Portaveu del GP PPC

David Cid Colomer
Portaveu del GP Comuns

Dani Cornellà Detrell
Portaveu del GP CUP-DT